

Onderwerp

Tegengaan bijensterfte in Flevoland, invulling Motie 12 van 30 mei 2012

Registratienummer

1352901

Datum

4 september 2012

AuteurJ. de Ridder/ H. Iken /
P. Aardema**Afdeling/Bureau**

DMW/RWN/Infra

Openbaarheid

Passief openbaar

Portefeuillehouder

Bliek-de Jong, A.E.

Lijst ingekomen stukken

besluitvormingsronde

Doel van deze mededeling:

Uw Staten te informeren over de wijze waarop ons college de motie over het tegengaan van bijensterfte in Flevoland heeft uitgevoerd.

Toezegging/motie/amendement:

“Tegengaan bijensterfte in Flevoland”, motie 12 uit de Algemene Beschouwingen van 30 mei jl. waarin Provinciale Staten aan het College verzocht:

- “- De mogelijkheden van een pilot bij-vriendelijke bermbeheer te onderzoeken;
- met waterschap en de bloembollensector in overleg te treden om te komen tot beperking van de emissie van gifstoffen en daarover aan PS te rapporteren.”

Inleiding:

Tijdens de Algemene Beschouwingen van 30 mei 2012 werd door Provinciale Staten van Flevoland motie 12 (tegengaan bijensterfte in Flevoland) aanvaard. Wij informeren u hierbij over de manier waarop wij invulling geven aan de motie.

Mededeling:**Achtergrondinformatie over bijen in Flevoland**

Flevoland ligt, voor bijen, tamelijk geïsoleerd te midden van de randmeren. Jaarlijks worden wel enkele nieuwe soorten wilde bijen gevonden maar vaak blijkt hun aanwezigheid maar van korte duur. De plotseling verschenen nieuwe soorten komen hier zeer waarschijnlijk doordat ze zijn meegelift met transport van organische materialen, waarin zij nestelen, van het oude land naar Flevoland. Voornamelijk de bijensoorten die landelijk bekend staan als cultuurvolgers zijn ook in de Flevolandse steden vrij succesvol, maar in het buitengebied staan de ontwikkelingen sinds de tachtiger jaren vrijwel stil. Het Flevolandse agrarische landschap is door haar rationele inrichting niet erg aantrekkelijk voor wilde bijensoorten, maar ook de rietmoerassen en donkere polderbossen bieden maar enkele bijensoorten zowel de juiste waardplanten als geschikte nestgelegenheid.

Halverwege de jaren 90 heeft zich een forse omslag in de Flevolandse bijenfauna voorgedaan. Van de ongeveer 120 bijensoorten (toen waargenomen in Lelystad) zijn sindsdien zeker 40 soorten geheel of nagenoeg verdwenen. Op een enkele uitzondering na ging het om soorten die vegetatietypen op vochtig, open zand als natuurlijk biotoop hebben en die deze biotoop tijdelijk in Flevoland aantreffen. Niet alleen de zandopspuitingen die lange tijd in afwachting lagen van bebouwing, maar ook de jonge dijken boden deze soorten nog volop ruimte.

Honingbijen

Een wilde /solitaire bij heeft een actieradius van 300 m tot 1,5 km, een honingbij daarentegen heeft een actieradius van ca. 3 km. In Flevoland zijn een paar honderd imkers actief. Het merendeel heeft gemiddeld 5 tot 10 volken. De imkerpopulatie is echter wel aan het vergrijzen, waardoor het risico bestaat dat er minder bijen worden gehouden. De bijenkasten met honingbijen worden door de imkers verplaatst naar de juiste plekken.

De bijensterfte heeft meerdere en soms ook een combinatie van oorzaken, zoals Varoamijt, voedselgebrek, bedrijfhygiëne en gewasbeschermingsmiddelen. Deze oorzaken vormen wereldwijd een bedreiging voor bijen.

Almere

In 2012, het jaar van de bij, heeft de gemeente Almere met een aantal scholen en in samenwerking met Landschapsbeheer Flevoland, de stroken grond onder de elektriciteitsmasten binnen de stad in gezaaid met een bloemenmengsel. Van dit eco-lint kunnen de bijen volop profiteren. Ook van de bloemen en kruiden in de aangelegde akkerranden in Flevoland wordt door de bijen geprofiteerd.

Criteria voor bijenvriendelijk bermbeheer (Wegbermen en Provinciale wegen)

Een berm is als bijenvriendelijk te beschouwen als er zoveel mogelijk planten tot bloei kunnen komen en ook kunnen uitbloeien en zaad vormen. De provincie beheert circa 900 hectare berm. Een deel van het bermbeheer langs de provinciale wegen richt zich op de ontwikkeling van een kruidenrijke berm. De provincie laat de bermen maaien en voert het maaisel af, waardoor je meer kruiden krijgt. De maaitijdstippen van alle bermen zijn echter grotendeels gelijk waardoor er momenten zijn, waardoor er op een zelfde moment geen bloei meer in de berm is. Voor wilde bijen is het dan moeilijke voedsel vinden als er verder ook geen bloeiende planten in de buurt zijn. Voor deze bijen zijn er ook weinig plaatsen om te nestelen. Hiervoor hebben ze open zand nodig en dit is langs de provinciale wegen zelden aanwezig.

De baanverdubbeling van de Gooiseweg is een kans voor een pilot bijenvriendelijk bermbeheer

Uit navraag bij deskundigen blijkt dat de Gooiseweg, als toevluchtsoord voor de verdwenen bijen- en wespensoorten een gunstige ligging heeft. De weg staat in direct contact met drie uitvalswegen naar de Veluwezoom en de Utrechtse Heuvelrug. De komende jaren zal er een baanverdubbeling plaatsvinden van de Gooiseweg. Hierbij zullen ook de wegbermen opnieuw worden afgewerkt. Gezien de strategische ligging voor bijen, de geplande werkzaamheden en de brede maatvoering van de bermen van de Gooiseweg biedt de realisatie van de het project baanverdubbeling Gooiseweg goede kansen om een bijenvriendelijke ingerichte berm nader vorm te geven. Hierbij zal aandacht worden besteed aan:

- het creëren van nestmogelijkheden voor wilde bijen;
- het streven naar duurzame bloeiende bermen;
- het gefaseerd maaien van de berm waardoor de bloei zolang mogelijk gecontinueerd wordt;
- een eenvoudige monitoring waardoor de effecten van de maatregelen getoetst worden.

Bijenvriendelijk bermbeheer door pachters heeft weinig kans en brengt hoge kosten met zich mee

Een ander deel van de bermen (vooral in Oostelijk en Zuidelijk Flevoland) wordt door de provincie verpacht aan agrariërs. De agrariërs willen graag jong gras oogsten, waardoor deze bermen doorgaans vaker gemaaid worden en niet tot bloei komen. Hierdoor is er geen plek voor bijen. De verwachting is dat er bij de pachters van bermen weinig animo is om over te schakelen op een bijenvriendelijk beheer onder de huidige voorwaarden. Een alternatieve verpachting waarbij de pachter gefaseerd en minder frequent maait brengt immers minder (jong) gras op en kost meer inspanning. De provincie zou dit dan financieel moeten compenseren door de pacht te verlagen. Daarnaast is het de vraag of het vrijkomende product interessant voor de pachter is. Deze optie is daarom niet verder uitgewerkt.

Wat gaat GS doen?

1. Bij de realisatie (t/m 2014) van het project baanverdubbeling Gooiseweg bij wijze van pilot de berm bijenvriendelijk inrichten en het beheer daarop aanpassen.

Overleg met het waterschap

De provincie heeft geen directe en formele bevoegdheden ten aanzien van de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen die in Flevoland wordt gebruikt. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is aan wettelijke voorschriften gebonden. Om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen heeft het waterschap drie bevoegdheden / instrumenten: handhaving, het gesprek met de agrarische sector aangaan en bij het Rijk/EU aandringen om het toelatingsbeleid aan te scherpen. Het waterschap wil graag samen met de sector de waterkwaliteitsdoelstellingen bereiken. In de praktijk heeft het waterschap jaarlijks regelmatig, op basis van de monitoringsgegevens, overleg met de leveranciers van gewasbeschermingsmiddelen en met de agrariërs/LTO. Het waterschap geeft voorlichting, stimuleert en doet mee in demonstratieprojecten. Hierbij aansluiten als provincie past niet in het adagium “je gaat erover of je gaat er niet over”. Wel kunnen Gedeputeerde Staten in het kader van toezicht het waterschap blijven vragen hoe zij de problematiek aanpakken.

Wat gaat GS doen?

2. Jaarlijks het onderwerp “Gewasbeschermingsmiddelen” als vast agendapunt behandelen tijdens het voortgangsoverleg met het waterschap Zuiderzeeland (toezicht op het waterschap);
3. Binnen Rijn-Midden-verband aandacht bij het Rijk vragen voor de normoverschrijding in het oppervlaktewater van gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot het toelatingsbeleid.

Vervolg

GS beschouwen de motie 12 uit de Algemene Beschouwingen van 30 mei jl. hiermee als uitgevoerd.

Ter inzage in de leeskamer
Niet van toepassing

Verdere informatie
Niet van toepassing